

Puheenvuoro Joensuussa Itä-Suomen sosiaali- ja terveystalouden kehittämispäivillä 2008

Onko tuottajalla ja järjestämisen tavalla merkitystä

- kunta voi olla tehokas ja oikeudenmukainen

Perusturvajohtaja Marja-Leena Meriläinen, Iisalmi

IISALMEN SOSIAALIPALVELUKESKUS

Palvelualueet:

- toimisto- ja hallintopalvelut
- lasten päivähoito- ja esiopetus
- sosiaalityö
- vanhustenhuolto

Työntekijöitä n. 420 henkilöä.

Talousarvio netto n. 31,4 milj. euroa vuonna 2008.

Asiakaspalvelujen ostot 8,2 milj. euroa (26,1 %)

Yksityistä palveluntuotantoa:

- vanhustenhuolto
  - o tukipalvelut
  - o tehostettu palveluasuminen
- sosiaalityö
  - o perhekodit
  - o kehitysvammahuollon asumispalvelut
  - o vammaispalvelulain mukaiset palvelut

- päivähoito
  - o 4 yksityistä päiväkotia
  - o yksityinen perhepäivähoito
  - o koululaisten iltapäivähoito

TEHOKKUUS

Tehokkuus mittaa sitä kuinka paljon enemmän tietyllä panosmäärällä voitaisiin saada aikaan. Tehokkuus määritellään verrattuna johonkin toiseen yksikköön. Kustannustehokkuus tarkoittaa tuotosten ja resurssien käyttöön liittyvien kustannusten suhdetta verrattuna toiseen vastaavaan yksikköön.

Tehokkuuteen liittyviä eri näkökulmia:

- talouden näkökulma = kustannukset
- tulosten näkökulma = määrä
- vaikuttavuuden näkökulma = vaikutus toimintamalleihin ja ihmisten arkeen
- asiakkaan näkökulma= palvelun laatu ja palvelun oikea aikaisuus
- prosessin näkökulma= hoitoketjut

OIKEUDENMUKAISUUS

Platon määritellyt oikeudenmukaisuuden: ”antaa jokaiselle se mikä hänelle kuuluu”.

Eri näkökulmia tarkastella asiaa:

- asiakkaan/yksilön näkökulma
- organisaation näkökulma
- yhteisön näkökulma
- yhteiskunnallinen näkökulma

Sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujärjestelmässä oikeudenmukaisuutta pyritään rakentamaan

- lainsäädännöllä
- strategioilla
- linjauksilla
- kriteereillä jne.
- harkinta
- muutoksenhakujärjestelmä
- asiakkaan/kuntalaisen vaikuttamismahdollisuudet?
  - o politiikka
  - o uudet organisaatiomallit

KUNTA ON TEHOKAS JA OIKEUDENMUKAINEN

- kustannustietoisuus
- valmius tarkastella palveluun johtavia syitä - palvelun tarvetta - palvelujärjestelmiä -> niiden vaikuttavuutta
- rohkeus muuttaa toimintamalleja
- palvelut kaikille asiakkaille, ei mahdollisuutta profiloitua
- asiakkuus - palvelut - asiakasnäkökulma
- innovaatiot
- arviointia
- tarkastelua siitä miten kuntalainen hyötyy markkinaperusteisten mallien käytöstä -> mallin vaikutus asiakkaan saamaan palveluun
- päätösten ja valintojen monitahoinen tarkastelu
- tehokkuutta ja tuottavuutta ei saavuteta hetkessä
- osaoptimoinnin riskit: esim. sosiaalityössä yritetään parantaa tuottavuutta palvelujen vaikuttavuuden kustannuksella -> seuraukset näkyvät esim. opetustoimen kasvavina ongelmina
- rakenteelliset muutokset
- muutokset nykyisissä toimintatavoissa
- teknologia
- vaatiiko tuottavuus ja tehokkuus myös valtion toimenpiteitä/rahoituksen ohjaus?
- asiakkaan/kuntalaisen vaikuttamismahdollisuudet
- PARAS

Esimerkki:

Perhekeskus

Entinen päiväkotit ->

- tukikoti neljälle nuorelle/lapselle
- avoin päiväkotit, lapsia keskimäärin toimintapäivän aikana 17.
- osa-aikainen päivähoito 20:lle lapselle
- lapsiperheiden kotipalvelu

Entisen päiväkodin henkilöstö sekä johtaja ja ohjaajat. Johtaja (sosiaalityöntekijä), ohjaaja sosionomi olivat uusia tehtäviä. Henkilöstö tekee kaikkia tehtäviä. Henkilöstöä kaikkiaan 10.

Tukikodista lapset palaavat takaisin kotiin, keinoina tiivis työ perheen ja lapsen kanssa.

Avoin päiväkotit avoin kaikille halukkaille.

Päivähoitopaikkoihin normaali haku.

Kustannusarvio 444.500 e/v (netto) vrt. 4 lapsen sijoitus 200 - 400 e/vrk vuodessa 292.000 - 584.000 euroa.